

# MINDSZENT-SZEGVÁR

## ÉS VIDÉKE.

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 3 frt — kr. Négy óra . . . 1 frt — kr.  
 Évi . . . 1 frt 50 kr. Negyed évre — frt 75 kr.

## VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

## SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

a szerkesztő saját házában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

## HIRDETÉSEKET

nyílt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

## Vármegyegyülés.

Folyó hó 30-án vette kezdetét vármegyénk törvényhatóságának rendes közgyűlése.

Oriási érdeklődés mutatkozott már napokkal ezelőtt, s heves vitákra volt kilátás. Örömmel jelezhetjük, hogy Zsilinszky Mihály főispánnak igazságos és tapintatos eljárásával sikerült a szenvedélyek fölött urrá lenni és azt medrébe visszaszorítani.

A leghevesebb harc — mint előre látható volt — a polgármester választásának kérdésénél volt. Mi a magunk részéről már elmondtuk ez ügybeni nézetünket, s azt a magunk szempontjából megbírtuk. Nehogy tehát ismétlésekbe bocsájtkozzunk, arra jelenleg nem terjeszkedünk ki, csupán csak annyit akarunk jelezni, hogy soha támadások méltatlanabbul senkit nem sújtottak, mint főispánunkat, aki — mint ezen közgyűlésen személyesen volt alkalmunk tapasztalni — egyike a legigazságosabb és tapintatosabb embereknek, ki bír azzal a nemes, ritka jó tulajdonnal, hogy még ellenfeleivel szemben is a legnagyobb méltányosságot tudja gyakorolni.

Sajnosan kellett azonban tapasztalnunk, s mi bennünket nagyon kellemetlenül lepett meg, azt, hogy midőn vármegyénk gyűlésén Mindszent község érdekét hangoztatja valamely képviselőnk, gunymosoly jelenik meg a legtöbb t. hatósági bizottsági tag uraknak ajkain. Ha Mindszentről van szó, rögtön tréfás hangulatba csap át a tárgyalások komolysága.

Egész komolysággal — mint illik is — tárgyalták a közgyűlésen a csongrádi műut s ezzel kapcsolatosan a megyei utak kérdését is. S midőn Szobotka megyei képviselő a figyelmet a mi elhanyagolt utainkra akarta fordítani, rögtön a kedélyességbe csapott át a közgyűlés hangulata.

Nekünk is jogunk van követelni utaink fentartására a közmunka alapból — a szentesi kongó ut, a dorosmai műut és újabban a csongrádi műutal szemben — legalább annyit, hogy utaink járható állapotba helyeztessenek.

Ha a megye egész komolysággal eltudja fogadni pénzünket, tudjon a mi érdekeink megvédéséről is egész komolyan gondoskodni.

A fő hiba, hogy a viszonyok velünk szemben így alakultak, megyei képviselőinkben rejlik. Nincs bennük összetartás, — és kimondjuk nyíltan — kellő erély igazaink megvédéséhez. Tanulhatnának a csongrádi képviselőiktől, kik a mostani közgyűlésen is együtt-egyesült erővel, élükön derék főszoigabirójukkal mindenkiel szemben

viták ügyüket s kivívták városuk javára azt az előnyt, amit a jelen helyzetben csak kivívni lehetett.

Jövő számunkban majd visszatérünk még e megyegyűlésre.

A gyűlés lefolyását az első napról a következőkben adjuk:

Pontban 10 órakor éljenzés által üdvözölve lépett Zsilinszky Mihály főispán a terembe. Helyét elfoglalván, üdvözi a nagy számban megjelent tagokat, örömmel tölti el, hogy ily szép érdeklődést tapasztal, melyet jelen alkalmmal a községi költség előirányzatoknak tulajdonít, mert e rideg számok tüntetik fel a községek belétét. Örömmel tapasztalja a községekben a bár lassu, de folytonos haladást.

Mielőtt elnöklő főispán a közgyűlést megnyitotta volna, megemlékezett a felségének szeretett királyunknak a csehországi veszélyből való szerencsés megmeneküléséről.

A közgyűlés a főispán beszédjének ezen részét, melyet több ízben lelkesült éljenek által szakított meg, felállva halgatta meg. Gyönyörűen esztelte azt az általános örömet, melyet minden magyar ember érez szeretett királyunk szerencsés megmenekülése alkalmával és végül indítványozza, hogy csongrádvármegye törvényhatósága fejezze ki őszinte örömét a szerencsés megmenekülés fölött és általános szeretetének és törhetetlen hűségének is jkvilág adjon kifejezést.

A közgyűlés az indítványt lelkesült éljenzések után egyhangulag elfogadta.

Elnöklő főispán a közgyűlést megnyitottan nyilatván, T a r y Endre, mielőtt a tárgyak elintézéséhez fognának egy különös esetre hívja fel a közgyűlés figyelmét, u. i, míg a Csongrádról alig 3 héttel ezelőtt beadott felebbezés a tárgysorozatba felvéve van, addig Mindszent község előjárósági választás ellen már sokkal régebben beadott felebbezés a tárgysorozatba nem vétetett fel. Ha egy felebbezés hónapokon át elintézetlenül heverhet minden figyelembe vétel nélkül, akkor valóban nincs értelme a közügyekkel foglalkozni. A következő interpellációt intézte az alispánhoz: Van-e tudomása arról, hogy a mindszei előjáróság választás ellen a felebbezés kellő időben beadott és beérkezett, ha igen, miért nem vétetett az fel a tárgysorozatba? S t a m m e r Sándor alispán az interpellációra válaszolván, kijelenti, hogy ő is teljes tudatában van annak, hogy a megyének mit kell elvégezni. Igyekezik is eleget tenni mindig ép úgy mint eddig eleget tett, de a felebbezés hozzá elkésve érkezett be, a tárgysorozatba tehát nem volt felvehető.

T a r y a választ nem veszi tudomásul, valamint S i m a Ferencz sem, ki azt kérdi, hogy mi az oka annak, hogy az augusztus hóban beadott felebbezés még most sem kerülhet tárgyalás alá — erre kér megnyugtató választ.

S t a m m e r Sándor alispán nem adhat arról kellő felvilágosítást — ő csak azt mondhatja, hogy hozzá későn érkezett a felebbezés. Ha tudta volna, hogy az interpelláció tárgyát fogja képezni úgy utána nézett volna.

A többség az alispán választát tudomásul vette.

Következett a tárgysorozat első pontja: az alispáni évnegyedes jelentés.

Az alispáni jelentés terjedelmesen vázolja megyénk múlt negyedévi történetét. A többek

között eseteli a tanácsstermet díszítő arcképek történetét. Ez arcképek, melyek a Bach korok alatt a falakról levették szépen renoválva rendeltetésük helyére visszahelyeztettek. Ismereti a munkás mozgalmak folytán megyénkben is szükségessé vált és foganatosított óvrendszabályokat. Így Szegvárra, hol vidéki izgatók jártak, egy század katonaság lett kirendelve, de hála népünk józanságának a rend sehol sem lett megzavarva. Felemlíti továbbá az évnegyedes jelentés, hogy a filloxera miatt Szentes, Szegvár és Mindszentet zár alá kellett helyezni. A közegészségi viszonyok kielégítőek, míg a termés eredménye megyénkben nem felelt meg a hozzá fűzött várakozásoknak.

A közgyűlés az alispáni jelentést egyhangulag tudomásul vette.

Tudomásul vétetett a második tárgy is, a közigazgatási jelentés az 1891. év első feléről, valamint némi csekélyebb vita után elfogadtatott az állandó választmány javaslata, az oly nagy port felvert szentesi főjegyző választás ügyében.

Az első napi közgyűlés legkiemelkedőbb mozzanatát, mint azt előre várni is lehetett — a szentesi polgármester választás ellen Fekete Márton és társai által benyújtott felebbezés képezte.

Felolvasatott a felebbezés, mely különösen kiemeli, hogy e választásnál a szabad választási jog mélyen megsértetett. Balogh János, midőn látta, hogy a közbizalom felé irányul lemondott az árvaszéki elnökségről, de nem kandidáltak, 186 szavazatból 124 Balogra szavazott és csak 60 dr. Tasnádyra, a kisebbség választott hát és szántsándékkal lett a többség akaratára a kisebbség által megátolva stb. Kéri a város békéjének helyreállítására érdekében a választás megsemmisítését.

Dr. C s a t h ó Zsigmond főjegyző kéri a vármegyei t. hatóságot, hogy amennyiben ezen választás is a törvények szigorú betartása mellett lett keresztül vite, de sőt maguk a felebbezők sem emelnek a választás törvényessége ellen kifogást — fogadja el az állandó választmány határozatát.

Főtisztelendő U h l á r István szentesi plébános állott fel szólani, de S o ó s Pál vármegyei ügyész az ügyrendre hivatkozva, nem tarja megengedhetőnek hogy azok, kik a választás ellen beadott felebbezést aláírták mint érdekelt felek az ügyhöz hozzászóljanak. Z s i l i n s z k y Mihály főispán nem akarja senkitől sem a felszólalási jogot megvonni. O sokkal inkább tiszteli a szólás szabadság jogát, semhogy azt tenné, de viszont kéri a felszólalókat, hogy ezen joggal vissza ne éljenek.

Főt. U h l á r plébános azt hiszi, hogy talán feltűnő az, hogy ő itt megjelent, de mint Szentes város ige Csongrád vármegye fia, mindenkor midőn fontos ügyek fölött fognak tárgyalni — kötelességének fogja tartani a megjelentést. Ez ügyet is nagyon fontosnak tartja, mert ha az az eddigiekben marad, úgy az Szentes városra nézve nagyon káros leend s ezért kéri a polgármester választás megsemmisítését. Szerinte a megejtett választás nagy igazságtalanság, mert a candidáló bizottság épen azt az egyént nem jelölte, kit Szentes város közönsége e díszes állásra meghívotta, lehet hogy e bizottság előtt igaz cél lebegett, de a legszerencsétlenebb eszközt választotta. Igazságtalannak tartja, hogy elégséges ok nélkül a vá-



lasztók joguktól megfosztattak. A béke érdekét hangoztatják, pedig a történelem tanúsága szerint és azt erőszakkal csak úgy lehet helyre állítani, ha az egyik fél teljesen leveretett, itt ez az eset nem állt be. Mit lehet tehát várni a jövőben a mélyen megsértett ellenfelektől. Balogh János a míg — Szentés város nagy többségének becsületes meghívására lemondott addig viselt állásáról hogy a meghívásának engedjen s még is a kisebbség akarata döntött Ebben mi nem fogunk beleegyezni soha—soha. Zsilinszky Mihály főispán, figyelmezteti a szónokot, hogy érvekkel, indokkal támogathatja a felebbezést, de a fenyegetésnek itt nincs helye és ezt a szeretett vallásának papjától nem is várta volna.

Uhlár plébános beszédje további folyamán bizonyítani igyekszik a választás helytelenségét és azzal végzi, hogy kéri Congrádvármegye mint az ország legmagyarabb vármegyének a hatóságát hogy a választást semmisítse meg.

Igen szép beszédet mondott még Fekete Márton a választás ellen. Jövő számunkban majd jegyzeteink alapján ismertetni fogjuk azt. Szóllottak még a választás ellen dr. Ecséri Lajos, Tary Endre és Kátai Pál János. Végül dr. Csathó Zsigmond főjegyző ajánlja az állandó választmány javaslatának elfogadását.

Elnöklő főispán a szavazást elrendelte olyképen, hogy azok kik a választást nem helyeslik „Nem“-mel, kik pedig helyeslik „Igen“-nel szavazzanak.

A szavazás eredménye 55 nem! és 75 igen. Így 20 szó többséggel, a szentesi polgármester választás helyben hagyatott.

(Folyt köv.)

## Világkiállítás.

Hazánk ezeréves fenállásának megünneplése, mely a 1895-ik évre van megállapítva, nagyban folynak az előkészületek.

Természetesen az ünnepélyességek gócpontja az ország fővárosa lesz, de sőt annak kell, hogy legyen, mert ma már Budapest nem csak névleg, de tényleg is fővárosa az egyesült Magyarországnak, hová az egész vidék kereskedelme — ipara gravitál és melyre minden magyar büszkén tekint. Ide tódulnak a gazdák gépeiket és egyéb gazdasági szükségleteiket fűdni. Ide hozzák viszont gabonáikat és marháikat eladni.

Magyarország szive Budapest és csak ez tükröztheti fel híven a maga egészében a magyar nemzet — egész hazánk jelen állását. Előre haladt iparát-kereskedelmét. Jóságtevéységét, mert ő gazdaságát.

A nemzeti ünnepek alkalmából Budapesten rendezendő jubiláris világkiállítás eszméjét, melyet gróf Zichy Jenő vetett fel, csak helyeselni tudjuk, mert egy ilyen világkiállítás kerestet és kínákozó alkalom arra nézve, hogy bebizonyítsuk a világnak: mit tanultunk a többi cultur nemzetektől. Mennyiben volt hatása népek és nemzetek ipari gazdasági és kulturális haladásának a mi nemzeti intézményeink fejlesztésére, mint Zichy Jenő gróf a világkiállítás megtartása érdekében irt legutobb megjelent művében mondja és nagyönis igaza van abban is, hogy egy ily világkiállítás alkalmat nyujtana arra, hogy a világ nemzeteinek részvétele mellett megtartandó világ kiállítás az összehasonlításra is módót nyujtana s hogy ne csak ünnepejünk a hozzánk érkezett kiállításunkon résztvevő nemzetközi termelés képviselőjének hanem, hogy ezek révén okuljunk és tanuljunk a jövő évezredben potolandokra.

Senki sem tagadhatja azt, mi egész nemzetünket büszkeséggel tölt el, hogy ipari, gazdasági és kulturális téren az utobbi néhány évtizede alatt annyit haladtunk, hogy azt egész bátran bemutatathatjuk a művelt világnak melylyel sok esetben a versenyt is kibírjuk állani. Nincs okunk attól rélni — mit a világkiállítás ellenzői hangoztatnak — hogy kiállításon prodnetumaink az előbbre haladott ipar államok árui mellett el fognak törülni.

Az intézők körök nem biznak a világkiállítás pénzügyi eredményéhez sem és a párisi világkiállításra hivatkoznak. Elfeledték azonban a francia nemzet jelenlegi kivételes helyzetét, mely egyrészt a német birodalommal való feszült viszony miatt — másrészt pedig oly köztársaság lévén, mely ez eszmét protegálja ugy a német birodalom mint ennek szövetségesei tartozkodtak a kiállításukon hivatalos minőségben részt venni, de sőt a világkiállítás is egy oly jubileumi ünnepségekkel volt össze kötve, mely ellenkezett Europa legtöbb államainak nézetével, mert kiállításukat az első forradalom 100-adik évforduloján tartották meg.

Milyen más a mi helyzetünk jelenleg Európával szemben! Magyarország egy oly semleges terület, hol találhat adhatnak maguknak az europai nemzetek s örömmel jelezhetjük, hogy a rokonszenv a magyar nemzet iránt általános. Ezredéves ünnepélyünkre, még világkiállítás

nélkül is — hisszük, hogy a nemzeteknek ezrei fognak hozzánk ellátogatni, hogy velünk együtt ünnepejének, de mennyivel inkább, mennyivel többen jönnének ha a kellemest a hasznossal párosíthatják. Nem kételkedünk, hogy világkiállításunk minden irány és tekintetben fényesen, minden várakozást felülmulva sikerülne.

Midőn gróf Zichy Jenő elsőbb ez életre való eszmét megpendítette és Baross Gábor kereskedelmi miniszter ő nagy méltóságával e tervet küzölte, azt mint Zichy gróf fentebb emített művében írja a következőkben válaszolt:

„Világ kiállítás persze, hogy szép lenne, de hát erre pénzünk nincsen.“

„Meg kell kísérteni hátha külföldi tőkével sikerült“ válaszolt Zichy gróf.

„Persze, hogy így volna legjobb, erre már épen nincs kilátás.“

Ezt a miniszter, mondta, de Zichy Jenő gróf nem adhat fel reményt és a töle megszokott erélylyel, fáradságot nem kímélve a francia tüke pénzesekkel lépett érintkezésbe, s csak midőn a fraziók lelkesedéssel fogadták az eszmét és kijelentették Zichy grófnak személyesen is, hogy ha ő áll az ügyek élére készek a tervet létesíteni s noha Franciaországban a legjobb sikert érte is el Zichy gróf végleg nem döntött, előbb vissza tért s csak akkor hivta egybe az országos ipar-egyesület kiállítási bizottságát s midőn ez az eszmét egyhangulag elfogadta, hívott össze még két értekezletet kiválóbb ipartelepeink képviselőinek bevonásával és a fővárosi iparosok ez össze jövetelén a világ kiállítás eszméje általános viszhangra talált.

S mitörtént még is? Az, hogy az országos ipartanács a kereskedelemügyi miniszter ur előterjesztése alapján elvetette a világ kiállítás eszméjét és mi legértelmebb ez egész ügyben az, hogy Zichy Jenő gróf ki az orsz. ipar egyesület elnöke tudta és akarata nélkül tartatott ez ügyben értekezlet és az ő indokainak meghallgatása nélkül — döntetett ez ügyben.

Világkiállítás helyett egy országos kiállítás eszméje üli ma diadalát, pedig az elsőszeme helyesebb — méltóbb nemzetünk ezer éves multjához, méltóbb a nagy ünnephez s ezért hisszük, hogy a magyar nemzetet nem lehet majd azzal ez eszméjétől elriasztani, hogy az nagy áldozatokat követel. Zichy Jenő gróf minden kételyt kizárólag bebizonyítja, hogy az

## TÁRCZA.

### Klaszikus tanu.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája

Sokáig nem tudtam, hogy Zichy Jenő gróf miért lett híres ember. Megfogadtam, hogy utána járok a dolognak, és a legközelebbi alkalommal kérdést intéztem eziránt egy akadémiánál, akinek az a kötelessége, hogy közönséges halandóknál többet tudjon. Azonban csalódtam mert a tudományos akademia érdemes tagja azzal menté tudatlanságát, hogy ő filologus és ennél fogva nem köteles tudomással birni arról, a mi a profán világban történik.

Nagyon megharagudtam az akadémiusra és megsugtam a dologot egy újságíró ösmerősömnek, hogy anyagot szolgáltatassak neki az akademiai tudatlanság lealcázására.

Az újságíró aztán hálából felvilágosított, hogy Zichy Jenő gróf tulajdonképen annak köszönheti hírességét, mert mindenhol jelen van.

Ha külföldiek a fővárost meglátogatják ő a fogadtatásánál jelen van, ha Milán király felesége elül menekülve Budapesten keresztül utazik, ő jelen van a perronon, ha bankettet rendezünk cseh vendégeink tiszteletére, Zichy Jenő gróf jelenlétével tündököl, és ha valamely nagy

férfit temetünk, a jelen voltak között ott látjuk Zichy Jenő grótot.

No mondám, ha ily könnyű szerrel híres emberé válhatnék, bizonyára is megpróbálnám a dologot, mert hát mi tagadás benne, magam is szomjaztam egy csöpp hallhatatlanság után.

Igy történt azután, hogy én is elkezdtem jelen lenni mindenütt, a hol csak sejtettem, hogy az eseményt az újságírók tolla megörökíti.

Egy rövid fél év leforgása alatt nevem csakugyan oly ismeretes lett, hogy a hazai ipar nagyreményű inasai már ujjal mutattak rám az utcán.

De fájdalom, nem örvendhettem sokáig zavartalanul eme hírességemnek, mert a minap öt meghívást kaptam egyszerre különböző helyekre.

Az egyik szólt a rendőrségre, hol egy véresre vert fiakkeres hivatkozott rám, mint jelen volt klaszikus tanura, aki látta, miként lóditotta őt ki egy koresmáros minden ok nélkül helyiségéből. A másik meghívás a vizsgáló bíróhoz szóllított, a ki tölem, mint jelen volt klaszikus tanutól meg akarta tudni, hogy vajjon igaz-e, hogy Przvacsek János, ismert zsebmetsző, amaz elegáns hölgy zsebében kotorászott, a ki a váci-utcában a női kalapkirakatok nézésében elmerült. A harmadik a fenytő járásbíróshoz citált, hogy mondjam meg, mint jelen volt klaszikus tanu,

vajjon a nefelejts-utcai házmesterné csakugyan pofont ígért-e a cselédnek, a ki egy kosár fát a fölpecsön vitt fel a konyhába. A negyedik a fenytő törvényszékhez idézett, azért, mert jelen voltam egy csoportosulásban, mely macskazenét akart rendezni valamely kormányparti korifensnak és végre az ötödik meghívás a törvényes következmények terhe mellett meghagyta nekem hogy annál biztosabban jelenjek meg egy apasági perben, melyben panaszos rám mint jelen volt klaszikus tanura hivatkozott.

Az idézések legnagyobb sajnálatomra mind ugyanazon órára szóltak és, mert nem tudtam, hogy melyikre menjek el előbb, arra az elhatározásra jutottam, hogy legjobb lesz az apasági kereset tárgyalására elmennem, a hol, miután a dologról mit sem tudtam, hamar végeznek velem, úgy, hogy aztán a többi ügyekben tehessek eleget polgári kötelességemnek.

Pontosság lévén a jelszóm, a kitűzött órában már ott huztam meg magamat a hivatalhelyiség egy komor előszobájában, nyugodtan várva a bekövetkező eseményeket.

Két órai kínos várakozás után végre a bíró színe elé kerültem, a ki tudtomra adta, hogy miután a felek időközben kiegyeztek, tanustételekre szükség nem lévén, békésen távozhattam.

E váratlan eredmény annyira kiegecsztelt,



nemcsak, hogy a nemzetől áldozatokat nem fog követelni, de sőt nagy anyagi előnyt eredményezne, ide bár ha ez állításában tévedne is és ha egy nemzet életében ezer — ezer évenként előforduló ily ritka esetben, tényleg áldozatokat kell hoznunk: kimerné ezt rosszul elhelyezett tükének mondani? Ki venné rossz néven tőlünk, hogy ily nagy célra áldozunk? Volt e már ennél jogosultabb és korszerűbb áldozata a magyar nemzetnek?

Nem!

A mely nemzet annyi vért ontott szabadságáért függetlenségéért, és nem egyszer nemzeti dicsőségéért az nem fog vissza riadni ma, ha kell, a pénz áldozattól sem.

Valóban érdekes kis mű ez a Zichy Jenő gróf műve, ohajtandó volna, hogy minden magyar ember elolvassa azt. E művecskében részletenként — az igazság meggyőző erejével bizonyítja be a világkiállítás előnyeit egy országos kiállítás fölött és az ellene felhozott érdeket minden részletében megcáfolja. Terünk szűk, hogy azt részletesebben ösmertessük, de alkalom adtán még többször vissza térünk arra, most azonban nem tartjuk érdektelennek, e cikkünkben említett füzetnek zárszavát egész terjedelmében a következőkben közölni.

A tudós talán nagyobb alapossággal, a statisztikus nagyobb apparátussal szállt volna sikra egy Budapesten rendezendő világkiállítás érdekében. Én nem vagyok barátja a nagyképszerűségnek és kizárólag a gyakorlati élet szempontjából, a mi reális viszonyaink szerint mérlegeltem az érveket pro és kontra. És ha a pro tulsulyra emelkedett, ebben a meggyőződésen és a tiszta látáskörön kívül nagy része van annak a hazaszeretetnek, melylyel nemzetem haladását és dicsőségét szívesen viselem s melylyel e haladást és dicsőséget hirdetni szeretném az egész civilizált világnak.

A millennium ünnepe záróköve lesz „egy ezredévi szenvedésnek“, mely „éltet ké r.“ Ha számot akarunk adni ezerévi tevékenységünk eredményeiről, ezt csak úgy tehetjük, ha egyuttal helyet kérünk, sőt követelünk magunknak a civilizált nemzetek sorában.

A millenniumi ünnep az új évezred sorát is megnyitja. És ha egyrészt dokumentálni akarjuk, hogy a szenvedések sorát bészárjuk,

hogy örömben a legközelebbi vendéglőbe siettem, hogy Szilágyi Dezső egészségére poharat üritsek. Alig, hogy a korcsma küszöbét átléptem, midőn egy régi ismerősömmel találkoztam, a ki baljóslatu ábrázattal közeledett felém.

— Szerencsétlen — suttogá részvételes hangon, te itt mutogatod magad, mialatt a fenyegető törvényszék egy órával ezelőtt karhatalommal való elvezettetésed elrendelte?

Csak most jutott eszembe a többi négy meghívás, de már késő volt és nem marad egyéb hátra, minthogy elrebegjek szivemből egy pár huszár miatyánkot.

A dolog azonban koránt sem maradt ennyiben.

Egy héttel később három különböző pecséttel ellátott végzést kézbesitenek nekem, melyek három féle pénzbírságra marasztaltak.

Majd megapellálom — gondolám — izgattottan zsebre vágva az iratokat, és elsiettem ügyvédemhez információt adni neki ügyeimben.

A dolog jó kezekben van és valószínű, hogy pereim kellő utánjárással kedvező elintézetést nyernek.

De bármilyen kimenetele legyen a dolognak, én a hírnév dicsőségét teljesen megelégettem és többé nem vágyom jelen lenni minden eseménynél, mely az újságba kerülhet, és valóban örvendek, hogy a Baross Gábor tiszteletére tervezett fátylasmenet elmaradt, mert az néhez próbára tette volna fogadalmam kitartóságát.

Bajusz Miklós.

másrészt hirdetniük kell, hogy a második ezer esztendő t megnyitjuk a munka, az alkotások évezredének.

A mit produkálunk és bemutatunk, az hirdesse urbi et orbi, hogy jogunk van és tehetségünk van a legszebb reményekkel neki menni az új életnek, új ezer esztendőnek.

Hirdessük ezt a világnak s kérjük ki népek millióinak támogatását a kulturái haladás terén való további utjainkra nézve.

„Még bűnhődte már e nép a multat és jövődöt.“ A nemzeti munka apológiája hirdesse, hogy voltunk, vagyunk és leszünk: erőteljes, nagyra hivatott nemzet, melynek multja dicsőséggel teli, jelene elismerésre méltó, jövője pedig reményekre kecsegtető.

A mult dicsőségével teli vannak történelmünk lapjai.

A jelent igazolja az az óriási erő, mely az utolsó 25 esztendőben a nemzet anyagi életében érvényesülni tudott.

Ennek a nagy nemzeti erőnek a nyilvánítására eredményeink bemutatására pedig nincs alkalmasabb eszköz, mint egy világkiállítás.

Kerestem aó összehasonlítást a világkiállítás ellen és az a mellett fölhozott érvek sulya között.

Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy kicsinyeseknek és bátoratlanságra vallónak találtam a világkiállítás ellen emelt kifogásokat s komolyan latba esőknek azokat az érveket, melyek ily kiállítás rendezést támogatásra méltónak, sőt szükségességnek jeleztek.

És mert a dolog messzeható fontosságát, eléggé kidomborodva látom, ez igénytelen védíráttal azt a célt akartam elérni: hadd foglalkozzék a közvélemény e kérdés minden fontos részletével a dolog aktuális jelentőségéhez képest behatóan s ez alapon döntsön fölötté a parlament, melyről szabad föltennem, hogy azt nem a pártfegyelem rideg utasítása, hanem az egyéni meggyőződés legszentebb sugallata szerint fogja mérlegelni.

Kérdezzük meg az érdekelt tényezőket, hallgassuk ki azokat, kiknek e dologban szavuk lehet és összemérve az érvek fegyverét, döntsük hazánk igaz érdeke, a modern haladás és nemzeti ünnepünk messzeható momentuózus fontossága szerint a millenniumi világkiállítás léte vagy nem léte fölötté.

Hisszük reméljük, hogy Magyarország, közvéleménye a világkiállítás eszméje mellett fog nyilatkozni és ez okból nem kételkedünk hogy parlamentünk is a közvélemény akaratához híven fog dönteni.

D. M.

## Az új hercegprimás.

Hónapok óta nagyháborúság folyik az esztergomi érseki szék betöltése körül.

Magyarország közvéleménye nem nyugodhatik bele abba, hogy akarata nélkül olyan férfiu neveztesse ki, magyar katolikus egyház fejévé, a ki főpásztori erényein kívül egyéb kvalifikációkkal nem bír, mert a hercegprimás közjogi fontosságánál fogva a politikában is első szerelmest játszik és ennél fogva nem lehet közönyös a nemzetre nézve, hogy ki foglalja el ezt az állást. A magyar nemzet biztosítékot kíván arra nézve, hogy az a férfiu, kit a királyi kegyerre a kitüntetésre méltónak tartott, hogy az a férfiu a magyar nemzeti politikának híve, zászlóvivője legyen. Hogy azok a kérdések, melyek magyar államegyeség eszméjével összefüggnek, benne hatalmas szószólóra találjanak.

Az esztergomi primás széke nagy hatalommal és óriási vagyonnal látja el azt, aki elfoglalja és e hatalmat a magyar nemzeti eszme megizmosítására és az orias vagyont a nemzeti művelődés intézményeire fordítani főpásztori állásának egyik legszebb kötelessége.

A magyar történelem igen sok példáját sorolja fel ama készségnek, melylyel az esztergomi primások a haza javára áldoztak.

Voltak, kik egymagok képesek voltak a nemzeti szellem fejlődésének egész új irányt adni, de viszont arra is van példa, hogy mások meg ép ellenkező célok felé törekedtek, kik a nemzeti ügygyel keveset törődtek és csak viszályt és szakadást tudtak előidézni a magyar nép milliói között.

Hogy a magyar nemzet a katolikus egyház főpapjaitól jogosítva van áldozatkésztséget követelni, az kérdés tárgya sem lehet. Sehol a világon a katolikus klerus akkora beneficiumokkal nincsen ellátva, mint minálunk, hol egyes püspökök, vagy érsekek birtokai egy-egy német fejedelem országánál is nagyobbak. A hol pedig az állam akkora javadalmakat, akkora hatalmat és tisztet biztosított a klerusnak, ott annak fejei hálával tartoznak a nemzetnek, melyet szebben le nem róhatnak, mint amaz irányelvek hü követésével, melyek a nemzeti felvirágzáshoz és a magyar nép boldogulásához vezetnek.

Egyáltalán nincs panasz e tekintetben a magyar főpapság ellen. Hazafias volt mindig, és azok, kik hazafias kötelességükről megfélekeztek, csak kivételekhez tartoztak.

Most is olyan két nevet emlegesnek a primási szék betöltésével kapcsolatban, mely nevek viselői már is diszes helyet foglalnak el a magyar kulturális életben.

Az egyik Samassa József, egri érsek, a másik Vaszary Kolozs, pannonhalmi főpát. Mind a kettőt a kormány kandidateálja, és mint mondják az egyiket, Vaszary Kolozst a király már ki is nevezte.

Samassa egri érsek állítólag nem tetszett Rómában és azért vissza kellett vonulnia, dacára annak, hogy a magyar közvélemény egyhangulag neki ajánlotta fel a diszes primási széket. De azért nem kevésbé alkalmas ez állásra a másik sem, mert Vaszary Kolozs már igen sok jelét adta hazafias gondolkodásának és ama rajongó szeretetének, melylyel a nemzeti kultúra iránt viseltetik.

Esztergomi hercegprimásá való kinevezése a magyar közvéleményt kifogja elégiteni, mert benne megvan minden tulajdon, a mivel felkel, hogy ruházva legyen a magyar katolikus egyház feje, ha nemcsak egyháznak, hanem hazájának is hasznára akar válni.

Almás.

## Helyi és vegyes hírek.

— **A bicska.** Semmi sem bizonyítja jobban egy nép műveletlenségét — a finomabb érzés hiányát, mint a bicskának embertársa ellen való gyakori használata. Egy pár rossz szó és minden megdondolás nélkül döfi ellenfele mellébe a bicskát és a kiömlő vér nem riasztja el, de sőt annak láttára még vérszomjasabb lesz és állati dühében az éles pengéjű zsebkést megvillogtatva két három ízben is bele döfi a már védtelenné vált ellenfele alélt testébe. Ez a legnagyobb gyávaság — a legerköstelenebb cselekedet, sajnos, hogy oly sürün kell regisztrálnunk. Ez a vásár is megkövetelte az ember áldozatát. Vér folyt és egy családapa lett áldozata vagy a féketlen dühnek, vagy a mi még rosszabb előre megfontolt sötét bosszúnak. Az eset, mint szemtanuk beszélnek a következő: Berezvai Mátyás jó módú szegvári földbirtokos gazda ember a Bárdos-féle italmérésben csendesen borozgatott, míg neje mellette ült. Rövid időre Berecki Sándor helybeli lakos kissé becsipett állapotban szintén oda érkezett és a borozgató Berezvai asztalához ülve, azzal feleselni kezdett, a szelid modoru Berezvai csak néha-néha válaszolt és akkor is inkább békitőleg, de mindez nem használt semmit, mert Berecki csak nem tágiott s mindenkép ki akarta hozni a béketüresből, míg azután Berezvainé látta jónak beleszólni és a férje mellől elutasítani az igazga embert. Eanél sem kellett több Berecki fellökte az asszonyt, hogy az elesett. Ezt már a szelid férj sem nézhette nyugodtan a cselekedésre meg zolt az ok — meg az áldozat Berezvai három mély sebből vérezve döt el. Egy mély seb a szive felett, egy alatta, a harmadik szurás a combját érte. Noha sulyosan megsebesülve felesége és egyéb segítség által támogatva Dombi lakásáig vánszorgott. A gyorsan oda hívott dr. Szobli községi orvos a sebeket megtisztítva bevarta. Berezvai állapotát reménytelen. Berecktt elfogták. Egyik másik hír szerint Berecki állítólag felbérelve követte volna el embertelen tettét, mert az első kérdése, mi-



dön az ivóhelyiségbe lépett állítólag az volt, hogy „melyik itt Berezsvei“ A vizsgálat dolga a valót kideríteni és a bűnöst érdeme szerint megbüntetni.

— **„A rőnd“.** Rőndnek még Budapesten is köll lenni mint „András bácsi“ szokja mondani, csak nálunk nem. Ki lett hirdelve templom előtt és dob szóval, hogy Mindszent községben a jószág vásár 27-én a gyalogvásár meg október 28-án lesz megtartva. Eddig helyes is volna ez s nem is lehetne ellene semmi kifogásunk, ha rőnd lenne és az illetékes hatóságok maguk nem könnyítették volna meg a rőnd megszögök dolgát. Kedden, 27-én a mindszei iparosok és kereskedők, híven a hatóság rendelkezéséhez ki sem pakolták áruikat de a vidékiek már ekkor itt lévén, tömegesen mentek a főszolgabíró és azután a főjegyző elé, hogy nekik már 27-én engedjék meg áruk kipakolása és elárúsítása. Hogy valjon a főszolgabíró, avagy a főjegyző adta meg ezeknek az engedélyt, azt nem tudjuk, a tény az, hogy Mindszent községben nem a miniszter engedélyezte 27-ére a gyalog vásár megtartását — a vidékiek számára. kik is ez engedélyt felhasználva 27-én is tartottak gyalog vásárt, a helybeli kereskedők is iparosok nagy kárára. Mint értesültünk kereskedő és iparosaink ez érdekeiket megsértett eljárás ellen, a kellő lépéseket meg fogják tenni.

— **Halálozás.** K r a j c s o v i c s István a Pallavicini uradalomnak hosszú éveken át volt vezérigazgatója október hó 23-án 78-éves korában Bécsben meghalt. A boldogultat vidékünkön is igen sokan ösmerték, s előzékeny modorával nem csak tisztársainak, de a bérlők szeretetét is sikerült magának kivívni s ezért a részvét általános. Az örgróf ur ö méltósága a következő gyászjelentést bocsájtotta ki: Örgróf Pallavicini Sándor szomorodott szívvel jelenti hosszú éveken át volt hű vezérigazgatójának K r a j c s o v i c s István urnak elhalálozását, aki az 1891. év október hó 23-án pénteken 78 éves korában csendesen, fájdalom nélkül az urban elhunyt. A földi maradványok 25-én vasárnap délután 4 órakor fognak az evangélikus templomban ünnepélyesen beszenteltetni és onnan az evangélikus temetőben örök nyugalomra tetetni.

— **Országos őszi vásárunk** dacára annak, hogy a munkaszünet folytán, a szokott vásárnapi nap helyett kedd és szerdán tartatott meg, elég jól sikerült. A jószágvásár — a szarvas marhák, lovak, sertések és birkák nagyszámu felhajtása folytán, eddig még el nem ért — terjedelmet öltött, úgy annyira, hogy a szépen berendezett nagy jószágvásár terén alig fértek meg. Nem hiányoztak a vevők sem s így több mint 500 drb passzusz lett kiállítva, több mint 1000 drb eladott jószágról. A gyalog vásár is minden tekintetben kielégítőnek mondható.

Örömmel tapasztaljuk, hogy vásáraink évről-évre emelkednek s már ma is meglehetősen jóhírnévek örvendenek.

— **„Nyuzzad a polgárokat“.** Ez a jelszó járja most Mindszent község közbáznak adóhivatalában. Ezt hangoztatja egyik másik tréfásan, de nagyon is komolyan. N e m c s i c s Ferencz a Szegedről az adó jegyző ur által kölcsön vett állami végrehajtó ur, a ki hivatalos tulbuzgalmában a jelszót szószertint veszi teljes hivatalos komolysággal akként is jár el. Fizetni kell, ezzel minden adózó polgár tisztában van és a legtöbb „hátralékos“ a szükség tesz azzá — de végre is örökké az adófizetők nagyrésze nem maradhat „hátralékos“ és ezért indokoltnak tartjuk az adóbehajtásokat, csak hogy a végrehajtó urnak a behajtás körüli eljárásával nem lehetünk megelégedve, sem pedig a tulzigorral, mely alkalmaztatott. Az összes hátralékosra foglalt árverést tüzött ki — az árverés megtartását a vásáron doboltatta a végrehajtó ur, még ott is, hol biztosan tudta, hogy csak a távolléte akadályozza a hátralékos az adók kifizetésében. Nem volt pardon egy órára sem és ennek a körülménynek tulajdonítható és nem a pénzbőségnek, hogy naponta ezresek folynak be a pénztárba. Bizony bátran simondhatjuk, hogy soknak a betevő falatja sem maradt odahaza. Évek mulasztását egy nap alatt helyre hozni talán még sem lehet, de nem is szabadna, vagy legalább nem méltányos eljárás. Jó lehet, hogy azzal a nagy hivatalos szigorral az adó jegyző és az általa kölcsönkért végrehajtó ur a felsőbb hatóságoknak megelégedését teljes mértékben kifogják érdemelni, de hát nem kellene mindig a hivatalos ésszel az emberi szív helyett érezni.

— **Uj váltó-ürlapok** A pénzügyminiszterium értesítése szerint, a jövő 1892. évi január 1-én váltó-ürlapok lépnek életbe. Az uj váltók kékes-szürke, illetve világos-barna bélyegzéssel lesznek ellátva. A régi kiadású kincstári váltóürlapok f. évi december 31-én vonatnak ki a forgalomból, tehát a most forgalomban levő váltóürlapok csak a f. évi dec. 31-ig árusíthatók el teljes érvényvel; 1892. évi január hó 1-étől kezdve azonban a forgalmon kívül helyezett kincstári váltóürlapok használata a törvényes bélyegkötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog tekintetni és az ezzel az illetéki szabályok szerint egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. A használata kívül helyezett, de el nem használt váltóürlapok a törvényes határozatok megtartása mellett, a bélyeg raktárnál és a kir. adóhivataloknál 1892. évi január hó 1-től ugyanezen hó 31-ig kicserélhető, e határidő letelte után azonban a forgalomból kivont régi kiadású kincstári bélyegzett váltóürlapok sem kicserélhetni, sem magtérítettetni nem fognak.

— **Bankot licitáltak** a mult napokban Hód-Mező-Vásárhelyen. A mult évben elhalt Nagy András János ingóságai között ugyanis találtak egy nagy halom Kosuth-bankót, százásokat, ötveneseket szépen összerakosgatva. Tanakodtak, hogy mit csináljanak vele, kidobni, elégetni nem akarták, végre tehát ellicitálták. Eleinte jó áron keltek a bankók, egy csomót megvettek két forintért. Később azonban annyira megcsappant a vételkedv, hogy egy egész halom százas — egy krajcáron kelt el.

— **Kiállítás Zentán.** A zentai ipartestület elhatározta, hogy 1892. évi augusztus hó 20-án helyi érdekű iparmunka kiállítást rendez. A tervezet elkészítésére egy szűkebb körű bizottság küldetett ki, a mely bizottság feladata a kiállítási tervezetnek elkészítésén kívül a nagy rendezőbizottságba az ipartestület utasítása szerint bevonandó az ottani intelligencia kereskedői (!) és iparosztályának azon része is, kik e minőségükben kétséget kizárólag biztosítani fogják egy munkásságuk mint egyéb befolyásuknál fogva a kiállítás erkölcsi és anyagi sikerét.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos  
**Diamant Manó.**

#### Hirdetmény.

A néhai Nagy András János hagyatékához tartozó s a mindszei határtól az Atkasziget irányáig terjedő Tiszarész, az ahhoz tartozó halászati jogosultsággal együtt, a f. 1891. év november 8-án d. u. 2 órakor megtartandó nyilvános magán árverésen eladatik. Melyhez árverezni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 300 frt bantapénzt tartoznak alólírt végrendeleti végrehajtó kezéhez letenni, hogy továbbá a vételár egyharmada 8 nap, egyharmada 3 hó és egyharmada 6 hó mulva lesz vevő által fizetendő. A további feltételek alólírt végrendeleti végrehajtónál megtekinthetők. Ha azonban az árverésen azon ár — melyen az örökösök az eladást szándékolják — meg nem ígértetnék, az árverésen a legtöbbet ígérőnek az ingatlan nem fog eladatni.

Hódmezővásárhely, 1891. okt. 24.

**Szabó Mihály,**  
végrendeleti végrehajtó.

Egy jókarban álló födeles hintó **jutányos áron eladó.**

Ertekezhetni a kiadóhivatalban.

# Felhívás!! Az összes olvasókhhoz!

Megvagyok bizva, hogy minél előbb pénzt szerezek 1000 drb a legelegésabb, rendkívül jól járó másodperccel regulázott és írásbeli jótállással ellátott

#### Washington — Remontoir órákat

csak a vám, posta költségért, tehát minden áron eladni. 2 frt 75 kr. utánvét mellett bárki megszerezhet magának egy remontoir órát lapos kristály üveggel — machamikus mutató igazítóval, mely kulcs nélkül felhuzható és egy rendkívül finom műarany orallal.

Aki tehát egy jó és olcsó remontoir órát akar venni, hihetetlen mesés olcsó áron csak

**2 frt 75 krért**

az siessen — a mint csak lehet azt megrendelni, addig míg a raktár tart, mert ilyen alkalom csak ritkán kínálkozik.

#### Megrendelhető alulírott cégnél

v. i. Minden más helybeli cégek által hirdetett csak durva fali órák.

#### Krach!

Az amerikai vámviszonyok következtében, abba a helyzetbe jutottam, hogy egy

#### Nagy téli kendő-gyár

összes készletét megvehettem; így tehát abba a helyzetbe jutottam, hogy képes vagyok minden nőnek, egy nagy meleg lepel kendőt a még soha nem létezett olcsó áron

**1 frt 40 krért kiszolgáltatni.**

E remek nagy kendők minden színben, világos, avagy barna, remek szegélyvel és finom rojtokkal 1 $\frac{1}{2}$  mtr hosszú és 1 $\frac{1}{2}$  mtr szélességben kaphatók. Hogy az árut minél előbb pénzzel cserélhessem fel, voltam kénytelen ily mesés olcsó áron áruba bocsájtani.

Utánvét mellett bármely irányban szállítva alábbi cég.

#### Krach!

#### Felül mul minden újdonságot.

##### Általános konyha készlet,

mely a párizsi-világ és a bécsi országos gazdasági kiállításán mint a legpraktikusabb, szükségesebb minden háztartásnál és nélkülözhetlenebbnek ösmertetett el. Mindenki, ki e konyha szerkezetet látta, akár gyermek, háziasszony, földműves, egész a nemesig a tovább minden körben általános tetszést aratott és feltűnést keltett, úgy annyira, hogy midőn e csoda szerkezetéről az első hirdetés megjelent, rengeteg megrendelések érkeztek.

##### „Hihetetlen és mégis igaz.“

Egy konyha aparátus a következő céloknak felel meg: Egy perc alatt 1 kiló répát, retket burgonyát tormát, vereshagymát, ugorkát, gyümölcsöt szóval mindent ami hámozható és felvágható óhaj szerint vékonyabb, vagy vastagabb szeletekben vágható.

Két perc alatt vajot és tejszínt lehet előállítani és félperc alatt habot, sautól stb. stb. készíteni. Továbbá ez mikroszkopnak is használható mert 400-szorosan nagyít minden tárgyat és így rendkívül alkalmas, az ételek és italok megvizsgálására.

Egy ilyen szerkezet tartós ércből soha nem romló rugákkal csak 150 frtért kapható addig míg a raktárban tart.

Minden áruk utánvétel mellett megrendelhető

**S. ALTMANN,** szétküldési telepéről.

Bécs, I., Dominikanerbastei 23.

1—100



**LEVELEZÉS.**

**Tekintetes Szerkesztő ur ; \*)**

Dorosma, 1891. október 25.

Tudja, hogy becses lapja hasábjait nem szokásom holmi piaci hírekkel terhelni, ellenben bünt követnék el községem és a vármegye közönsége ellenében, ha oly dorosmai eseményeket, melyekből n. é. olvasó közönsége épületes tanúságokat merithet nyilvánosságra nem hoznék, ily eseménynek találok pedig a Dorosmán 1891. október 23-ik napján tartott képv. közgyűlést, melynek 1-ső tárgya volt Zádori Károly felfüggesztett jegyző fegyelmi ügyére vonatkozó alispáni határozat felolvasása, mely szerint az illető fegyelmileg bűnösnek kimondatván, a jegyzői nyugdíjalapra fizetendő 300 ft bírsággal fenytetett.

Felvettem azon kérdés, hogy a közgyűlés megnyugszik-e alispán urnak ezen ítéletében, azt egyszerűen tudomásul vévén, vagy azt felebbezi.

Mielőtt e tekintetben érdemleges határozat hozatnék, jegyző indítványozza, hogy az előjárásnak e tárgyban hozott határozati javaslata olvastassék föl, melyet elfogadásra ajánl. A határozati javaslat az ítéletet felebbezendőnek mondja ki azért, mert a Z. K. által elkövetett fegyelmileg fenytendő cselekmények sorából kihagyatott azon mulasztása, hogy ő a közgyűlés meghagyása ellenére, elmulasztotta a közzétételre szóló ítéletet, mely szerint a Tájtly Antal ur által, a Zolnay-féle hagyatékából, elkezelt 900 frtnyi összeget Dorosma község pénztárából, nem pedig a kezelő által rendeli megtéríteni.

D. B. hozzá járul az előjárás határozati javaslatához azon kiegészítéssel, hogy a felebbezés indokaiban Z. K. urnak ne csupán ezen egyetlen cselekménye, hanem számtalan — fegyelmi eljárásra méltó cselekményei közül a nevezetesebbek is soroztassanak el, melynek p. o. azok melyek, szerint a hagyatéki és átkebelezési ügyek elintézéséiért az egyes lakosoktól tetemes összegeket összeharcsolt, ügyeik pedig mainapig sincsenek elintézve, s ilyenek közül sokan vannak, kik a Dorosmán lábra ka-

pott zugirkászat következtében földeik telek könyvi birtokától elestek, és pótolhatatlan kárt szenvedtek.

Indokul kívánom felhozni azt is, hogy a pénzbírság Z. K. ur irányában nem célra vezet; mert volt már ő a Varga Sándor örökössei kárára elkövetett műveletért egyszer pénzbírsággal sújtva (közbe kiáltások! többször:) de annak semmi eredménye sem lett, mert biztos kutfőből tudom, hogy az örökösök mainapság sem kapták meg illetőségeiket, hogy a bírság bevételétet-e azt nem tudom.

A bírságnak a jegyzői nyugdíjalapra való fordítását is kifogásolom, mert azt inkább azok kárpótlására kellett volna utalványozni, kiket megkárosított.

Z. K. ur azon naiv kifejezését is indokul kívánom felhozni, hogy midőn a vizsgáló szolgabíró kérdezte hova tette a Varga Sándor hagyatéki ügyének kiderítésére szolgáló okiratokat, azt felelte, hogy megégette, ily kifejezést a vizsgáló bíró előtt csak egy elkényeztetett kegyenc tehetett büntetlenül.

Ezen indokok alapján indítványozom az ügynek Csongrádvármegye törvh. bizottságához felebbezését, hol az alispáni ítélet megváltoztatásával Z. K. ur ellen szigorubb fegyelmi vizsgálat elrendelését és annak alapján öt hivatali feladatát indítványozom kérelmezni, mert ő javulásának ez ideig semmi jelét sem adta.

Épületes tanúságot tartalmaz a közgyűlés 5-ik tárgyalásán kitűzött Tájtly Kálmán fegyelmi ítélete is, mely szerint azért szüntették meg ellene a további eljárás, mert már eleve hivataláról lemondott, azon felül állása rendszeres tisztújításal be is töltetett, különben is a bírányzó összeget, mely csupán a számadásbani járatlansága, nem pedig rossz szándéka vagy nyereszkedési vágyból származott, meg is térítette.

D. B. nem tartja elfogadhatónak az ítélet azon megokolását, mintha Tájtly Kálmán csupa számadási járatlanságból követte volna el a fegyelmi eljárásra alapul szolgáló számadási hibákat, ő úgy van meggyőződve, hogy az illető szándékosan követte el a hűtlen kezelést, mit ecclatansul kitüntet K. K. esete, ezen ur nyugtájára kiadásba hozott T. K. ur 324 frtot, holott arra egy fillért sem adott ki, mert K. K. uron azon összeget végrehajtás utján vette be az adó

hivatal. ezen mütételt tehát T. K. ur nem ártatlan tudatlanságból, hanem hűtlen rossz szándékból követte el, az ítéletet tehát tudomásul nem veszi.

T. J. jegyző hivatkozva az 1886. évi XXII. t.-c. 60. §-ra kijelenti hogy D. B. az által, hogy T. K. hűtlenséggel vádolja őt megsértette, s így széksértést követett el, ha tehát sértő szavait rögtön vissza nem vonja, kénytelen ellene széksértés miatt rendi bírság alkalmazását kérni.

Erre D. B. rögtön kijelentette, hogy T. Kálmán ur ellen használt sértő szavait vissza véve kijelenti, hogy az akkor, midőn oly 324 frtot hozott számadási kiadásba mit soha ki nem adott és az ott most is úgy szerepel mint valószínű kiadás, igen becsületes és hűséges számadási mütételt teljesített.

Mire a hallgató közönség Jarnok Ferenc és Német Antal személyében Tájtly Kálmán urat harsányul megéljenezte.

Ezekből meggyőződhetik a n. é. olvasó közönség, hogy Dorosma város adminisztrációjába bele ette magát egy gyógyíthatlan seb, melyet nem gyöngéden kenegetni, takargatni, és pólyázni, hanem kivágni kell, mert a régiék szerint „Jerro excindendum est immedicabile vulnus“.

Dudás Béla.

Felelőség beküldöt terheli. \*)

**Zilahy Ágnes szakácskönyve.**

Közi: Becsky László.

Valódi Magyar Szakácskönyv címmel Zilahy Ágnes, a 60-as évek hírneves kritikusának, Zilahy Károlynak a nővére szakmunkát adott ki, a mely ma hagyta el a sajtót. E könyv megjelenése a magyar gasztronómia terén már csak azért is esemény számba megy, mert olyan világos és jó magyaros stílusban van írva, hogy ahhoz hasonlót szakácskönyvben nem találunk. Minden receptje olyan, mintha valami új ndász rakta volna papírosra; utasításait megértheti még az is, aki soha életében főzőkanalat nem fogott a kezébe.

Frecskay János iróársunk pár év előtt a „Nyelvőr“ hasábjain hívta fel a magyarság terjesztőinek a figyelmét arra a mindenesetre figyelemre méltó körülményre, hogy a magyar könyv h a nyelv nagyon el van hanyagolva s lépten-nyomon találkoznak az olyan kifejezésekkel, mint „lerni“ „porrherd“ s. b.



Zilahy Ágnes könyvében ez irányban is megtette a lehető intézkedéseket; a „lerni“-t — sütőnek, a sporherdet tűzhelynek nevezte.

Zilahy Ágnes asszony, dacára nagy gazdasszonyi tapasztalatainak és nem kevésbé figyelemre méltó írói tehetségének, nem volt képes minden konyhai műszót kiírni, mert attól kellett tartania, hogy nem értik meg a magyarzatait; pedig ez volt a főcélja. Így is mindenütt ott van zárjelben az általánosan divó kifejezés.

A Zilahy Ágnes szakácskönyve koránt sem tartalmaz hercegi konyhák asztalára szánt étkeket, mint az valamennyi, mai napság forgalomban lévő fordított és összeollózott szakácskönyvekben divatos, sőt inkább egy magyar közeposztálybeli háztartás tükrét igyekezett szerzőnk előállítani s az sikerült is neki.

Zilahy Ágnes 25 év óta, mint önálló gazdasszony Magyarországnak igen sok részében huzamos ideig lakott. A Szilágyság kies, de a viláfgalagomtól nagyon is félreeső városkájában, Zilahon kezdte a tapasztalatok gyűjtögetését, azután Nagyváradon, Debrecenben, Kassán, Fejérlombban Veszprémben, Kolozsvárott és Szegeden; nem is említve Miskolcot és Egert, még számos más városban is folytatta a gazdasszonyi tanulmányokat. Mint gazdasszonyi szakirónő néhány év előtt tünt fel, megnyerve a „Magyar Háziasszony“ pályázatát. Hét esztendeje lakik Budapesten s azóta folyvást főzési tudományából, mint a „Magyar Nők Lapja“-nál a gazdasszonyi rovat vezetője s mint k o s z t a d ó n é (?) keresi kenyerét. Középosztálybeli szakácskönyv megírásához a felsoroltaknál aligha lehet jobb iskolát képzelni.

A Valódi Magyar Szakácskönyvben néhány igen érdekes, ma már divatból, mint a szerzőnk megjegyzi, kiment étel leírását is találjuk. A többek közt például ott van a levelen-sült, a melyről minden nagyobb régi lakoma leírásánál tétetik említés. A levelen-sültől érdemesnek tartjuk lenyomatni a receptet; ezeket közli róla Zilahy Ágnes:

A levelen-sült. (A legrégebb magyar tészta.) Most, a mikor az idő és a munka mindenkinél pénz, még a gazdag vidéki földbirtokosok házaiban sem igen teszik, hogy a levelen-sült kedvéért két nő cselédet fél napig e tészta készítésével kizárólag foglalkoztassanak. Pedig a levelen-sült kiváló sajtóságos jó íze miatt, minden magyar uri háznál a legelső sütemény volt. A levelen-sültet nem is lehet másképpen, csak nagy tömegben készíteni. Készítési módja különben a következő: Használjunk hozzá kissé sűrű palacsinta tésztát, szedjük le frissen a kertből, vagy száz nagy zöld-káposzta-levelet. E leveleket mossuk meg jól a portól és az apró kerti bogaraktól; tegyük ruhára, törölgessek meg szárazra, rakjuk széjjel egy asztalra; minden egyes káposzta-levelet kenjük be vajba mártott tiszta liba-

tollal, azután tegyük minden káposzta-levele egy nagy fakanál sűrű palacsinta tésztát és kenjük el rajta úgy, hogy köröskörül az egész levelet egy ujnyi híján — befedje. A tésztára felül is hintsünk egy kis olvasztott vajjal. Míg ezekkel készülődünk, azalatt egy nagy sütőkemencébe jó, száraz fából tüzet kell rakni. Miután a kemencébe egy kosár fa elégett, kotorjuk az egyik oldalra a lángoló üszköket, illetve a parazsat mind és csak kevés fával tápláljuk a tüzet. A sütő kemence másik felében pedig hosszú kenyérvetőlapra téve, valaki folytonosan a láng felé tartva süsse meg a levelen-sültet, a melyeknek a szélén a káposzta-levelel a nagy hőstől összezsugorodik, de a tészta, ha ügyelünk rá, szép piros lesz. Így kell a levelen-sültet mind egymás után kisütni égő kemence tűznél. Egy nő-cseléd a lapátot tartja a tűz felé, a másik vegye el tőle a kész tésztát és késsel váltsa le a zöld levélről; az egyszer már használt leveleket többször nem lehet használni. A kész tésztákat a táliban egymás felébe kell rakni, a tálib meleg helyen kell tartani, egészen addig, a míg mind kisült a tészta. Tizenkét személyre valót meg lehet készíteni négy óra alatt, meg lehet enni tíz perc alatt.

Hasonló érdekességű receptet találtam egy régi magyar szakácskönyv nyomán írott régi gasztronómiai képményben. Galgóci István uram szakácskönyvét az „urnak születése után“ az 1622-ik esztendőben mondta tollba egy igen ügyes írónak. Ebben nemzeti Barcsiai Sándor szakácsa, kijelenti az ökörsütésről, hogy „Erről is kell írnom egy kicsit, azokért, akik nem tudják.“

Ideiktatjuk ezt a receptet, mely az egészben való megsütéséről szól.

„Mégis ugyanezen ökörsütéséről — mondja szerzőnk Galgóci — írok egy keveset, a mint én régi jámbor mesterektől hallottam. Valának egy úri menyegzőben negyven avagy ötven mesterek, dolgukat elvégezvén, asztalukhoz leültek vala, kezdének az masterség felől beszélgetni, lön ugyanezen ökör felől az szó közöttük, ki mint tudná elkészíteni ez dolgot mondá az egyik, Mihály mester, a ki nagy Bebelli György szakácsa volt; én is láttam Primi Gábor menyegzőjén, hogy asztalmester sütött nála egy ökröt, a mely ökörbe csinált vala egy öreg kövér juhót, az kövérjuhban egy gyermekded borjut, az borjuban egy kövér kappant, mikor immár az ökör megsült, az kappant kivette s meglátta, ha a kappan megsült, tehát az ökör is megsült. No mondának akkor némely szakácsok, hogy az lehetetlen volna. Mondának az főmesterek közül némelyek: Meglehet elméjüket hozzákösörülvén, mert az ökörnek tagja nagy sok sültet kíván, így elül az apróság is megsülhetett az öröknek nagy hőstől, mintha egy meleg kemencében lettek volna.

Ez a recept nagyon hasonlít a Bernát Gazsi hírhedt

ökörszem pecsenyéjéhez, a melyet szintén be kell pakkolni egy pár csirkébe rucába, hogy élvezhető csemege legyen belőle. Ennél a Zilahy Ágnes Valódi Magyar Szakácskönyvének a receptjei sokkal egyszerűbbek s éppen ezért a gazdasszonyoknak melegebben ajánlhatók.

Néhány tájékoztató szó könyvem érdekében“ címmel szerzőnk könyvében igen ügyesen írott előző felét tesz közzé, amely valóságos furfanggal van írva; Zilahy Ágnes bele tette az egész élettörténetét. Szó szerint így hangzik:

#### „Néhány tájékoztató szó könyvem érdekében.

Hogy e könyv jó és használható lesz-e, azt itélje meg a tisztelt közönség; de hogy miért hiszem én jónak és használhatónak, azt igyekszem e néhány sorban leírni.

Rendkívül változatos élettapasztalat után írtam le e szakács-könyvet, kizárólag a saját emlékezetemből összeszedve. Nincsen e könyvben egyetlen étel sem, melyet magam — legalább párszor — el ne készítettem volna.

Egyszerű, középosztálybeli háztartás keretébe illők ezek mind: de azért válogathat belőlük a vagyonnal bíró, nagyobb mérvű háztartás vezető nő is éppen úgy, mint a legszegényebb család, vagy azok a hivatal teljesítő nők, kik egyszerű cselédek gondjaira kénytelenek háztartásaikat bízni, mert e szakácskönyvből könnyen és olcsón lehet igen jó ételeket főzni, vagy főzteni.

En gazdag földbirtokos családból származtam, gazdasszonyiságom alapját onnét hazulról szereztem. Később mint katona tisztné bejártam az ország majd minden vidékét, mindenütt megtanultam a mi jót és tarkarékosat csak észlelhettem. Szenvedélyes főzőné létemre gyönyörűséggel és rögtön megkésztettem a nekem tetsző ételeket. Így gyűlt fel évek során át az én szakácsnői tudásom.

Soha életemben másnak a házában nem főztem és mind e napig saját háztartásomban dolgozom, de mert nagy csapások értek, megismerkedtem az anyagi küzdelmekkel is. Így lassan megtanultam miképen kell és lehet az elképzelhetetlenségig kevés anyagból a lehető legjobb ételeket előállítani.

Egészen magyar vagyok, izlésre, szokásokra s mint-hogy Erdélyben születtem, főzési modorom tulnyomóan erdélyies.

Most már évek óta a főzési tudományom adja nyeresémet.

Mindezeket előre bocsájtván — úgy hiszem — van okom remélni, hogy a tisztelt közönség bizalmát megnyerhetem.

A Zilahy Ágnes szakácskönyve, mely 350 oldalra terjedő vaskos kötet, kapható Budapesten, Erzsébet-körút 36. szám alatt, Mandel Ida asszonynál. A „Valódi Magyar Szakácskönyv“ ára a vidékre utánvétellel megrendelve 1 forint és 20 kr.

Zilahy Ágnes.